

Sygn. akt *XVII AmA 6/21*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2022 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	<i>SSO Maciej Kruszyński</i>
Protokolant –	Stażysta Dominika Zajdowska

po rozpoznaniu 26 października 2022 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania *(...) Bank (...) S.A. w W.*

przeciwko *Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów*

z udziałem *Prokuratora Prokuratury Okręgowej w W.*

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

na skutek odwołania *(...) Bank (...) S.A. w W.* od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 22 września 2020 roku, numer (...)

1. uchyla zaskarżoną decyzję;
2. zasądza od Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na rzecz *(...) Bank (...) S.A. w W.* kwotę 1 137 zł (jeden tysiąc sto trzydzieści siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Maciej Kruszyński

Sygn. akt *XVII AmA 6/21*

(...)

UZASADNIENIE

Decyzją z 22 września 2020 r., Nr (...) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie art. 23b ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086 – dalej „Ustawa”), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał postanowienia wzorców umów stosowane przez (...) Bank (...) Spółkę Akcyjną (przed zmianą nazwy: Bank (...) Spółka Akcyjna) z siedzibą w W. o treści:

A. „1. Bank ustala wysokość obowiązujących w Banku kursów kupna i sprzedaży dewiz w oparciu o kurs średni Banku. Stosowane przez Bank kursy walutowe publikowane są w Tabeli kursów Banku.

2. Kurs średni Banku (publikowany w Tabeli kursów Banku) ustalany jest w następujący sposób: jest to średni kurs walutowy dla poszczególnych walut na rynku międzybankowym, stanowiący średnią arytmetyczną z ofert kupna i ofert sprzedaży danej waluty, oferowanych przez profesjonalnych uczestników rynku walutowego, obliczany w oparciu o aktualny w chwili publikacji Tabeli kurs kupna oraz kurs sprzedaży, zgodnie z wzorem: $[\text{kurs kupna} + \text{kurs sprzedaży}]/2$.

3. Kursy walutowe na rynku międzybankowym dla poszczególnych walut są prezentowane na stronie internetowej (...). Wartość kursu średniego Banku publikowanego w Tabeli, o której mowa w ust. 1, może odbiegać o nie więcej niż 1% od kursów prezentowanych na stronie internetowej (...). Jeśli z jakiegokolwiek przyczyny kursy walutowe na stronie (...) przestaną być dostępne np. w związku z zaniechaniem przez (...) świadczenia tej usługi, Bank powiadomi o tym Kredytobiorcę/Pożyczkobiorcę i przekaze informację o innym źródle danych, które będzie prezentować kursy walut na rynku międzybankowym.

[...]

5. Kurs kupna dewiz liczony jest według wzoru $[\text{Kurs średni Banku} - \text{połowa spreadu walutowego publikowanego w Tabeli kursów Banku}]$. Kurs sprzedaży dewiz liczony jest według wzoru $[\text{Kurs średni Banku} + \text{połowa spreadu walutowego publikowanego w Tabeli kursów Banku}]$.”

[postanowienie umowne stosowane w następujących wzorcach umowy:

- „Aneks do Umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...)/Umowy preferencyjnego kredytu na cele mieszkaniowe/Umowy pożyczki hipotecznej (...)/Umowy kredytu konsolidacyjnego-hipotecznego” ((...)),

- „Aneks do Umowy o kredyt mieszkaniowy/Umowy pożyczki hipotecznej” ((...)),

- „Aneks do Umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...)/Umowy preferencyjnego kredytu na cele mieszkaniowe/Umowy pożyczki hipotecznej (...)/ Umowy kredytu konsolidacyjnego-hipotecznego” ((...)),

- „Aneks do Umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...)/ Umowy preferencyjnego kredytu na cele mieszkaniowe/Umowy pożyczki hipotecznej (...)/ Umowy kredytu konsolidacyjnego-hipotecznego” ((...)),

- „Aneks do Umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...)/Umowy pożyczki hipotecznej (...)/ Umowy kredytu konsolidacyjnego-hipotecznego” ((...))]

oraz

B. „Informacja o wysokości obowiązujących w Banku kursów kupna i sprzedaży dewiz oraz o wysokości średniego kursu Banku i spreadu walutowego prezentowana jest w Tabeli, o której mowa w ust. 1. Tabela ta publikowana jest w każdy dzień roboczy, co najmniej raz dziennie i dostępna jest w oddziałach Banku, na stronie internetowej Banku i w usługach bankowości elektronicznej”,

w związku z:

„Spłata rat kapitałowo-odsetkowych z rachunku prowadzonego w PLN jest dokonywana po uprzednim przeliczeniu rat kapitałowo-odsetkowych według kursu sprzedaży dewiz dla ... publikowanego w ostatniej Tabeli kursów Banku, obowiązującej w dniu spłaty”,

[postanowienie umowne stosowane w następujących wzorcach umowy:

- „Aneks do Umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...)/Umowy preferencyjnego kredytu na cele mieszkaniowe/Umowy pożyczki hipotecznej (...)/ Umowy kredytu konsolidacyjnego-hipotecznego” ((...)_ (...)),

- „Aneks do Umowy o kredyt mieszkaniowy/Umowy pożyczki hipotecznej” (...),
- „Aneks do Umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...)/Umowy preferencyjnego kredytu na cele mieszkaniowe/Umowy pożyczki hipotecznej (...)/ Umowy kredytu konsolidacyjnego-hipotecznego” (...),
- „Aneks do Umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...)/Umowy preferencyjnego kredytu na cele mieszkaniowe/Umowy pożyczki hipotecznej (...)/ Umowy kredytu konsolidacyjnego-hipotecznego” (...),
- „Aneks do Umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...)/Umowy pożyczki hipotecznej (...)/ Umowy kredytu konsolidacyjnego-hipotecznego” (...)]

za niedozwolone postanowienia umowne, o których mowa w art. 385¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1145 i 1495, Dz. U. z 2020 r. poz. 875), co stanowi naruszenie zakazu określonego w art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086) i zakazał ich wykorzystywania.

II. 1. Na podstawie art. 23b ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nałożył na (...) Bank (...) Spółkę Akcyjną (przed zmianą nazwy: Bank (...) Spółka Akcyjna) z siedzibą w W. środek usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 23a ww. ustawy, w postaci poinformowania, wszystkich konsumentów będących stronami aneksów do umów zawartych na podstawie wzorców umów, których postanowienia zostały uznane za niedozwolone, o uznaniu ich za niedozwolone i skutkach z tego wynikających, w terminie nie później niż 3 (trzech) miesiące od dnia uprawomocnienia się decyzji.

Przy czym informacja przekazywana konsumentom będzie:

[1] w warstwie wizualnej - sporządzona czcionką w rozmiarze co najmniej 11, kolorze czarnym i rodzaju Times New Roman,

[2] dostarczona konsumentom za pomocą listów poleconych,

składała się z następującej treści:

„Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w decyzji nr (...) z dnia 22 września 2020 r. uznał za niedozwolone, postanowienia wzorców umów stosowane przez (...) Bank (...) Spółkę Akcyjną (przed zmianą nazwy: Bank (...) Spółka Akcyjna) z siedzibą w W. w obrocie z konsumentami i zakazał ich wykorzystywania. Są to postanowienia o treści (...) – należy przytoczyć treść postanowień uznanych za niedozwolone.

Prawomocna decyzja o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone ma skutek wobec przedsiębiorcy, co do którego stwierdzono stosowanie niedozwolonego postanowienia umownego oraz wobec wszystkich konsumentów, którzy zawarli z nim aneks do umowy na podstawie wzorca wskazanego w decyzji. W związku z powyższym, postanowienia te nie wiążą Pani/Pana, czyli są bezskuteczne. Bezskuteczność ta powstaje z mocy prawa i nie jest konieczne stwierdzenie jej na drodze sądowej. Klauzulę uznaną za abuzywną należy traktować tak, jakby w ogóle nie była zawarta w aneksie do umowy.

Decyzja Prezesa UOKiK nr (...) dostępna jest pod adresem internetowym www.uokik.gov.pl. Decyzja jest prawomocna.

- Podpis osoby uprawnionej do reprezentacji (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.”.

2. Na podstawie art. 23b ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nałożył na (...) Bank (...) Spółkę Akcyjną (przed

zmianą nazwy: Bank (...) Spółka Akcyjna) z siedzibą w W. środek usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 23a ww. ustawy, w postaci złożenia oświadczenia w terminie nie później niż 1 (jednego) miesiąca od dnia uprawomocnienia się decyzji, utrzymywanego na stronie internetowej przez okres 4 (czterech) miesięcy, o następującej treści:

„Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w decyzji nr (...) z dnia 22 września 2020 r. uznał za niedozwolone, postanowienia wzorców umów stosowane przez (...) Bank (...) Spółkę Akcyjną (przed zmianą nazwy: Bank (...) Spółka Akcyjna) z siedzibą w W. w obrocie z konsumentami i zakazał ich wykorzystywania. Są to postanowienia o treści (...) - należy przytoczyć treść postanowień uznanych za niedozwolone.

Prawomocna decyzja o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone ma skutek wobec przedsiębiorcy, co do którego stwierdzono stosowanie niedozwolonego postanowienia umownego oraz wobec wszystkich konsumentów, którzy zawarli z nim aneks do umowy na podstawie wzorca wskazanego w decyzji. W związku z powyższym, postanowienia te nie wiążą konsumenta, który zawarł aneks do umowy na podstawie wzorca zawierającego kwestionowane postanowienia. Bezskuteczność tych postanowień powstaje z mocy prawa i nie jest konieczne stwierdzenie jej na drodze sądowej. Klauzulę uznaną za abuzywną należy traktować tak, jakby w ogóle nie była zawarta w aneksie do umowy.

Decyzja Prezesa UOKiK nr (...) dostępna jest pod adresem internetowym www.uokik.gov.pl. Decyzja jest prawomocna.”, w następujący sposób:

[1] czarną czcionką (kod szesnastkowy RGB #000000) ARIAL na białym tle (kod szesnastkowy RGB #ffffff),

[2] tekst powyższego oświadczenia wyjustowany,

[3] w górnej części strony głównej domeny (...) i na każdej innej stronie internetowej przedsiębiorcy zastępującej ww. stronę w przyszłości, z możliwością zamknięcia oświadczenia przez użytkownika poprzez kliknięcie krzyżyka w prawym górnym rogu ramki; oświadczenie ma być widoczne przez cały czas, gdy użytkownik jest na stronie (oświadczenie nie może przybrać formy np. rotacyjnego banera czy slajdera),

[4] czcionka powinna odpowiadać wielkości czcionki zwyczajowo używanej na ww. stronie internetowej, tekst umieszczony w ramce, o rozmiarze takim, aby była ona w całości wypełniona oświadczeniem, o którym mowa w niniejszym punkcie, z uwzględnieniem marginesu 2,5 cm z każdej strony,

[5] fragment: „Decyzja Prezesa UOKiK nr (...)” będzie stanowić hiperłącze prowadzące do strony internetowej: https://decyzje.uokik.gov.pl/bp/dec_prez.nsf.

III. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 3a w związku z art. 112 ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nałożył na (...) Bank (...) Spółkę Akcyjną (przed zmianą nazwy: Bank (...) Spółka Akcyjna) z siedzibą w W., płatną na rzecz Funduszu (...), karę pieniężną w wysokości 23 634 055 zł (słownie: dwadzieścia trzy miliony sześćset trzydzieści cztery tysiące pięćdziesiąt pięć złotych), z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie określonym w pkt. I decyzji.

IV. Na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086) oraz na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 i 695) w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów postanowił obciążyć (...) Bank (...) Spółkę Akcyjną (przed zmianą nazwy: Bank (...) Spółka Akcyjna) z siedzibą w W. kosztami postępowania opisanego w pkt. I sentencji decyzji w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone w kwocie 183 zł 60 gr (słownie: sto osiemdziesiąt trzy złote sześćdziesiąt groszy) i zobowiązał (...) Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą

w W. do zwrotu tych kosztów Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Powód (...) Bank (...) S.A. w W. zaskarżył ww. decyzję w całości. Zaskarżonej decyzji zarzucił naruszenie:

1) art. 385¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny w zw. z art. 23a Ustawy oraz art. 23b ust. 1 Ustawy poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że postanowienia wymienione w pkt. I sentencji Decyzji kształtowały prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i jednocześnie rażąco naruszały jego interesy, a w konsekwencji błędne uznanie, że Bank naruszył zakaz stosowania niedozwolonych postanowień umownych wyrażony w art. 23a Ustawy, co miało uzasadniać wydanie decyzji na podstawie art. 23b ust. 1 Ustawy, podczas gdy postanowienia wskazane w Decyzji:

- nie kształtowały praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami,
- nie naruszały interesów konsumenta w żadnym stopniu,

a ponadto „dobry obyczaj”, na który powołuje się Prezes UOKiK nie istniał w dacie opracowania postanowień i został wykreowany przez Prezesa UOKiK dopiero w toku postępowania.

2) Naruszenie art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 23a Ustawy w zw. art. 5 ust. 2 pkt. 7 PrBank w zw. z art. 111 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (“PrBank”) w zw. z art. 22 Konstytucji RP poprzez bezpodstawne uznanie za niedozwolone postanowień umożliwiających Bankowi prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych na zasadach rynkowych w ramach uprawnienia wynikających z przepisów PrBank przyznających bankowi autonomię w zakresie określania kursów walut stosowanych przezeń w rozliczeniach z klientami, a w efekcie bezpodstawne nadmierne ograniczenie swobody działalności gospodarczej Banku.

3) Naruszenie art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 23a Ustawy w zw. z art. 69 ust. 2 pkt 4, art. 69 ust. 3 PrBank poprzez bezpodstawne uznanie za niedozwolone postanowień, które stanowiły wykonanie bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa przyznających konsumentowi ustawowe prawo wyboru waluty w której spłacany jest kredyt.

4) Naruszenie art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 23a Ustawy w zw. art. 137 ust. 1 pkt 5 PrBank poprzez bezpodstawne uznanie, że zasady ustalania kursów zgodne z rekomendacjami KNF dotyczącymi dobrych praktyk ostrożnego i stabilnego zarządzania bankami mogą stanowić niedozwolone postanowienia umowne.

5) Naruszenie art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 23a Ustawy w zw. z § 2 ust. 2 Uchwały Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 23 września 2002 r. w sprawie sposobu wyliczania i ogłaszania bieżących kursów walut obcych, poprzez uznanie, że zasady ustalania kursów analogiczne do zasad ustalania kursu średniego przez Narodowy Bank Polski są abuzywne, co prowadziłoby do błędnego wniosku, iż kurs średni ogłaszany przez Narodowy Bank Polski w ocenie Prezesa UOKiK również jest ustalany na abuzywnych zasadach.

6) Naruszenie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw, (tj. przepisu przejściowego ustawy nowelizującej Ustawę, na mocy którego do Ustawy zostały dodane przepisy art. 23a-23d oraz 99a-99f.) w zw. z art. 479⁽³⁹⁾ k.p.c. w zw. z art. 105 k.p.a. poprzez nieumorzenie postępowania którego wszczęcie nastąpiło z naruszeniem przepisów regulujących przedawnienie jego wszczęcia, a co za tym idzie postępowanie powinno zostać umorzone, ponieważ Bank (poprzednik prawny Banku - (...) S.A.) zaprzestał najpóźniej w dniu 27 lutego 2012 r. stosowania wzorców umów kredytów hipotecznych indeksowanych do walut obcych, a aneksy do umów zawartych w oparciu o te wzorce nie stanowiły wzorca umownego.

7) Naruszenie art. 23c Ustawy w zw. z art. 1 ust. 1 Ustawy w zw. z art. 8 i art. 11 k.p.a. oraz art. 11 i 14 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców w zw. art. 106 ust. 1 pkt 3a i art. 111 ust. 2 i ust. 3 pkt 2 w zw. z pkt 1

lit. c i d Ustawy poprzez niezasadną odmowę wydania w sprawie tzw. decyzji zobowiązującej i jednocześnie nałożenie na Bank rażąco wysokiej kary pieniężnej w sytuacji, w której:

- a) Prezes UOKiK w toku postępowania wskazywał swoje oczekiwania co do przedmiotu zobowiązania,
- b) Prezes UOKiK publicznie deklarował, iż stosowanie sankcji powinno następować dopiero wówczas, kiedy podmiot nie będzie chciał samodzielnie i dobrowolnie zmienić praktyki, która budzi wątpliwości organu,
- c) Bank wielokrotnie, zgodnie z oczekiwaniami Prezesa UOKiK, modyfikował treść proponowanych zobowiązań, co mogło rodzić po stronie Banku uzasadnione oczekiwanie, iż postępowanie zakończy się wydaniem decyzji zobowiązującej,
- d) Prezes UOKiK ostatecznie z niejasnych przyczyn i bez przekonującego uzasadnienia odmówił przyjęcia zobowiązania w kształcie odpowiadającym wyrażanym wcześniej oczekiwaniom i interesowi publicznemu.

8) Naruszenie art. 106 ust. 1 pkt 3a Ustawy oraz art. 111 ust. 1 pkt 1, ust. 2, ust. 3 pkt 2 w zw. z pkt 1 lit. a-d Ustawy w związku z art. 8 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego („k.p.a.”) oraz art. 2 i art. 31 ust. 3, 42 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 7 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności poprzez nałożenie na Bank bardzo surowej administracyjnej kary pieniężnej w wysokości 23.634.055,00 zł pomimo tego, iż przeciwko skorzystaniu przez Prezesa UOKiK z tej możliwości przemawiają w szczególności następujące przesłanki:

- a) Działań Banku nie można uznać za „choćby nieumyślne” a tylko za takie zgodnie z art. 106 ust. 1 ab initio Ustawy można nałożyć karę pieniężną.
- b) Czyn zakazany nie był wyraźnie zdefiniowany, bowiem Bankowi nie zarzuca się naruszenia przepisów prawa a jedynie naruszenie „dobrego obyczaju”, który to obyczaj nie istniał w dacie wszczęcia postępowania, a jedynie został wykreowany przez Prezesa UOKiK w toku postępowania administracyjnego.
- c) Decyzja została wydana w bardzo złożonym stanie faktycznym i prawnym, który nie podlega prostym i jednoznacznym ocenom, a samo rozstrzygnięcie ma w konsekwencji charakter precedensowy, co w świetle utrwalonego orzecznictwa przemawia za odstąpieniem od nałożenia kary pieniężnej.
- d) Bank wykonywał przepisy prawa i regulacje KNF, a także konsultował kwestionowane obecnie postanowienia w 2014 r. z przedstawicielami UOKiK, działał zatem w zaufaniu do organów Państwa Polskiego i stanowionego przez nie prawa. Mógł zatem pozostawać w uzasadnionym przekonaniu o możliwości ich stosowania postanowień, a zatem dochował należytej staranności i nie można mówić nawet o nieumyślnym naruszeniu prawa.
- e) Bank wykazał, że kwestionowane postanowienia nie wywoływały żadnych negatywnych skutków dla ekonomicznych interesów konsumentów.

9) Naruszenie art. 111 ust. 1 pkt 1 Ustawy w zw. z art. 99e Ustawy, poprzez nieuzasadnione przyjęcie przy wymiarze kary pieniężnej, że praktyka stosowania postanowień miała długotrwały charakter w sytuacji w której Prezes UOKiK prowadził postępowanie administracyjne przez ponad trzy lata, a rzekoma praktyka miała trwać ponad 4 lata, podczas gdy zgodnie z art. 99e Ustawy Postępowanie w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone powinno być zakończone w terminie 4 miesięcy; a w sprawie szczególnie skomplikowanej - nie później niż w terminie 5 miesięcy od dnia jego wszczęcia zatem gdyby Prezes UOKiK ukończył postępowanie w terminie to praktyka trwałaby znacznie krócej i w związku z tym kara pieniężna byłaby znacznie niższa.

10) Naruszenie art. 227 k.p.c. w zw. z art. 84 Ustawy oraz art. 7 k.p.a w zw. z art. 83 Ustawy poprzez zaniechanie przeprowadzenia dowodów w zakresie prowadzonych z Prezesem UOKiK konsultacji projektu aneksu przed jego wprowadzeniem w 2014 r., co doprowadziło do błędnych ustaleń w zakresie dopuszczalności nałożenia na Bank kary pieniężnej.

11) Naruszenie art. 23b ust. 1 i 2 Ustawy poprzez jego błędne zastosowanie oraz naruszenie w konsekwencji art. 105 k.p.a. w zw. z art. 83 Ustawy poprzez brak jego zastosowania i umorzenia postępowania administracyjnego w sytuacji w której było ono bezprzedmiotowe i z tego tytułu powinno podlegać umorzeniu.

Wobec powyższego, Spółka wniosła o wydanie orzeczenia co do istoty zmieniającego Decyzję w całości i stwierdzającego, że Bank nie naruszył zakazu stosowania niedozwolonych postanowień umownych poprzez stosowanie postanowień wskazanych w sentencji Decyzji,

względnie, z ostrożności, wydanie orzeczenia zmieniającego Decyzję w całości i umarzającego postępowanie administracyjne jako bezprzedmiotowe,

względnie, z ostrożności, o wydanie orzeczenia co do istoty zmieniającego Decyzję na decyzję wydaną na podstawie art. 23c ust. 1 Ustawy, nakładającą na Bank obowiązek wykonania zobowiązań wskazanych w pkt. III. pisma Banku z dnia 14 sierpnia 2020 r.

względnie, z ostrożności o uchylenie Decyzji w całości;

względnie, z ostrożności o zmianę Decyzji w części odnoszącej się do kary pieniężnej, poprzez odstąpienie od nałożenia kary pieniężnej na Bank (uchylenie pkt. III. Decyzji)

względnie z ostrożności o zmianę Decyzji w części odnoszącej się do kary pieniężnej, poprzez znaczące obniżenie nałożonej kary pieniężnej na Bank (odpowiednią zmianę pkt. III. Decyzji).

Ponadto, Spółka wniosła o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W odpowiedzi na odwołanie Pozwany Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wniósł o oddalenie odwołania w całości i zasądzenie od Powoda na rzecz Pozwanego kosztów procesu.

W pismach z 25 czerwca 2021 r., 6 lipca 2021 r. i 20 sierpnia 2021 r. strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska wyrażone w sprawie.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Powód (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. (przed zmianą nazwy: Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą we W.) jest przedsiębiorcą wpisanym do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie pod numerem: (...).

Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. pozostałe pośrednictwo pieniężne oraz pozostała finansowa działalność usługowa, pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe.

Dowód: informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego Spółki, k. 62 akt sąd.

W relacji z konsumentami, Bank wykonuje umowy o kredyt hipoteczny/pożyczkę hipoteczną odnoszące się do walut obcych zawarte w oparciu o wzorce umowne.

Na dzień 28 lutego 2020 r. wykonywanych było [**tajemnica przedsiębiorstwa # (...)**] umów, przy czym, Przedsiębiorca zaznaczył, że w tej liczbie mogą znajdować się również umowy zawarte przez klientów, którzy przy zawieraniu umowy nie działali jako konsumenci.

Liczba umów w podziale na walutę indeksacji przedstawia się następująco:

(...)	(...)
(...)	(...)
(...)	(...)
(...)	(...)
(...)	(...)

[informacje zawarte w tabeli stanowią tajemnicę przedsiębiorstwa]

Dowód: pismo Spółki z 20 marca 2020 r., k. 288 – 289 akt adm.

Przedsiębiorca posługuje się wzorcami aneksów do umów kredytów/pożyczek hipotecznych waloryzowanych do walut obcych, które zawierają postanowienia dotyczące sposobu ustalania wysokości kursów kupna i sprzedaży tych walut. Stosowane przez Bank wzorce zawierają następujące postanowienia umowne:

„1. Bank ustala wysokość obowiązujących w Banku kursów kupna i sprzedaży dewiz w oparciu o kurs średni Banku. Stosowane przez Bank kursy walutowe publikowane są w Tabeli kursów Banku.

2. Kurs średni Banku (publikowany w Tabeli kursów Banku) ustalany jest w następujący sposób: jest to średni kurs walutowy dla poszczególnych walut na rynku międzybankowym, stanowiący średnią arytmetyczną z ofert kupna i ofert sprzedaży danej waluty, oferowanych przez profesjonalnych uczestników rynku walutowego, obliczany w oparciu o aktualny w chwili publikacji Tabeli kurs kupna oraz kurs sprzedaży, zgodnie z wzorem: $[\text{kurs kupna} + \text{kurs sprzedaży}] / 2$.

3. Kursy walutowe na rynku międzybankowym dla poszczególnych walut są prezentowane na stronie internetowej (...). Wartość kursu średniego Banku publikowanego w Tabeli, o której mowa w ust. 1, może odbiegać o nie więcej niż 1% od kursów prezentowanych na stronie internetowej (...). Jeśli z jakiegokolwiek przyczyny kursy walutowe na stronie (...) przestaną być dostępne np. w związku z zaniechaniem przez (...) świadczenia tej usługi, Bank powiadomi o tym Kredytobiorcę/Pożyczkobiorcę i przekaze informację o innym źródle danych, które będzie prezentować kursy walut na rynku międzybankowym.

[...]

5. Kurs kupna dewiz liczony jest według wzoru $[\text{Kurs średni Banku} - \text{połowa spreadu walutowego publikowanego w Tabeli kursów Banku}]$. Kurs sprzedaży dewiz liczony jest według wzoru $[\text{Kurs średni Banku} + \text{połowa spreadu walutowego publikowanego w Tabeli kursów Banku}]$.

[...]

8. Informacja o wysokości obowiązujących w Banku kursów kupna i sprzedaży dewiz oraz o wysokości średniego kursu Banku i spreadu walutowego prezentowana jest w Tabeli, o której mowa w ust. 1. Tabela ta publikowana jest w każdy dzień roboczy, co najmniej raz dziennie i dostępna jest w oddziałach Banku, na stronie internetowej Banku i w usługach bankowości elektronicznej”.

We wzorcach umów znajduje się także postanowienie umowne o treści:

„Spłata rat kapitałowo-odsetkowych z rachunku prowadzonego w PLN jest dokonywana po uprzednim przeliczeniu rat kapitałowo-odsetkowych według kursu sprzedaży dewiz dla ... publikowanego w ostatniej Tabeli kursów Banku, obowiązującej w dniu spłaty”.

[odpowiedni paragraf wzorca o nazwie:

- „Aneks do Umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...)/Umowy preferencyjnego kredytu na cele mieszkaniowe/Umowy pożyczki hipotecznej (...)/Umowy kredytu konsolidacyjnego-hipotecznego” ((...)),
- „Aneks do Umowy o kredyt mieszkaniowy/Umowy pożyczki hipotecznej” ((...)),
- „Aneks do Umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...)/Umowy preferencyjnego kredytu na cele mieszkaniowe/Umowy pożyczki hipotecznej (...)/ Umowy kredytu konsolidacyjnego-hipotecznego” ((...)),
- „Aneks do Umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...)/Umowy preferencyjnego kredytu na cele mieszkaniowe/Umowy pożyczki hipotecznej (...)/Umowy kredytu konsolidacyjnego-hipotecznego” ((...)),
- „Aneks do Umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...)/Umowy pożyczki hipotecznej (...)/ Umowy kredytu konsolidacyjnego-hipotecznego” ((...)),
- „Aneks do Umowy kredytu/pożyczki” ((...)),
- „Aneks do Umowy kredytu/pożyczki” ((...))].

Dowód: pismo Spółki z dnia 12 sierpnia 2016 r. wraz z załącznikami, stanowiącymi wzorce aneksów, k. 35-55 akt adm.; pismo Banku z dnia 20 marca 2020 r. wraz z załącznikami, stanowiącymi wzorce aneksów, k. 288-360 akt adm.; pismo Banku z dnia 8 czerwca 2020 r. wraz z załącznikami, stanowiącymi wzorce aneksów, k. 375-635 akt adm.; pismo Banku z dnia 30 czerwca 2020 r. wraz z załącznikami, stanowiącymi wzorce aneksów, k. 642-748 akt adm.; pismo Banku z dnia 7 lipca 2016 r., k. 5 akt adm., pismo Banku z 17 marca 2017 r., k. 79 akt adm.)

W przedmiotowym postępowaniu Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów poddał analizie przytoczone wyżej postanowienia zawarte we wzorcach aneksów oznaczonych symbolami:

- (...) o nazwie: „Aneks do Umowy o kredyt mieszkaniowy/Umowy pożyczki hipotecznej”
stosowanym od 2 marca 2015 r. do 19 lipca 2015 r., od 20 lipca 2015 r. do 15 listopada 2015 r., od 16 listopada 2015 r. do 31 grudnia 2015 r., od 1 lipca 2016 r. do 21 grudnia 2016 r., od 22 grudnia 2016 r. do 9 stycznia 2017 r., od 10 stycznia 2017 r. do 21 lipca 2017 r., od 22 lipca 2017 r. do 2 sierpnia 2017 r., od 3 sierpnia 2017 r. do 14 stycznia 2018 r., od 15 stycznia 2018 r. do 20 maja 2018 r., od 21 maja 2018 r. do 15 lipca 2018 r., od 16 lipca 2018 r. do 7 sierpnia 2018 r., od 8 sierpnia 2018 r. do 7 września 2018 r., od 8 września 2018 r. do 11 listopada 2018 r., od 12 listopada 2018 r. do 1 stycznia 2019 r., od 2 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2019 r., od 1 lipca 2019 r. do 9 stycznia 2020 r., od 10 stycznia 2020 r.
- (...) o nazwie: „Aneks do Umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...)/Umowy preferencyjnego kredytu na cele mieszkaniowe/Umowy pożyczki hipotecznej (...) Umowy pożyczki hipotecznej (...)/Umowy kredytu konsolidacyjnego-hipotecznego”
stosowanym od 15 grudnia 2015 r. do 22 lutego 2015 r., od 23 lutego 2015 r. do 29 marca 2015 r., od 30 marca 2015 r. do 21 czerwca 2015 r., od 22 czerwca 2015 r. do 15 listopada 2015 r., od 16 listopada 2015 r. do 11 stycznia 2016 r., od 12 stycznia 2016 r. do 30 czerwca 2016 r., od 1 lipca 2016 r. do 21 grudnia 2016 r., od 22 grudnia 2016 r. do 21 lipca 2017 r., od 22 lipca 2017 r. do 2 sierpnia 2017 r., od 3 sierpnia 2017 r. do 14 stycznia 2018 r., od 15 stycznia 2018 r. do 20 maja 2018 r., od 21 maja 2018 r. do 15 lipca 2018 r., od 16 lipca 2018 r. do 7 sierpnia 2018 r., od 8 sierpnia 2018 r. do 7 września 2018 r., od 8 września 2018 r. do 11 listopada 2018 r., od 12 listopada

2018 r. do 1 stycznia 2019 r., od 2 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2019 r., od 1 lipca 2019 r. do 9 stycznia 2020 r., od 10 stycznia 2020 r.,

- (...) o nazwie: „Aneks do Umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...)/Umowy preferencyjnego kredytu na cele mieszkaniowe/ Umowy pożyczki hipotecznej (...) Umowy pożyczki hipotecznej (...)/ Umowy kredytu konsolidacyjnego-hipotecznego”

stosowanym od 15 grudnia 2015 r. do 22 lutego 2015 r., od 23 lutego 2015 r. do 29 marca 2015 r., od 30 marca 2015 r. do 21 czerwca 2015 r., od 22 czerwca 2015 r. do 15 listopada 2015 r., od 16 listopada 2015 r. do 11 stycznia 2016 r., od 12 stycznia 2016 r. do 30 czerwca 2016 r., od 1 lipca 2016 r. do 21 grudnia 2016 r., od 22 grudnia 2016 r. do 21 lipca 2017 r., od 22 lipca 2017 r. do 2 sierpnia 2017 r., od 3 sierpnia 2017 r. do 14 stycznia 2018 r., od 15 stycznia 2018 r. do 20 maja 2018 r., od 21 maja 2018 r. do 15 lipca 2018 r., od 16 lipca 2018 r. do 7 sierpnia 2018 r., od 8 sierpnia 2018 r. do 7 września 2018 r., od 8 września 2018 r. do 11 listopada 2018 r., od 12 listopada 2018 r. do 1 stycznia 2019 r., od 2 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2019 r., od 1 lipca 2019 r. do 9 stycznia 2020 r., od 10 stycznia 2020 r.

- (...) o nazwie: „Aneks do Umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...)/Umowy preferencyjnego kredytu na cele mieszkaniowe/Umowy pożyczki hipotecznej (...) Umowy pożyczki hipotecznej (...)/Umowy kredytu konsolidacyjnego-hipotecznego”

stosowanym od 15 grudnia 2015 r. do 22 lutego 2015 r., od 23 lutego 2015 r. do 29 marca 2015 r., od 30 marca 2015 r. do 21 czerwca 2015 r., od 22 czerwca 2015 r. do 15 listopada 2015 r., od 16 listopada 2015 r. do 11 stycznia 2016 r., od 12 stycznia 2016 r. do 30 czerwca 2016 r., od 1 lipca 2016 r. do 21 grudnia 2016 r., od 22 grudnia 2016 r. do 21 lipca 2017 r., od 22 lipca 2017 r. do 2 sierpnia 2017 r., od 3 sierpnia 2017 r. do 14 stycznia 2018 r., od 15 stycznia 2018 r. do 20 maja 2018 r., od 21 maja 2018 r. do 15 lipca 2018 r., od 16 lipca 2018 r. do 7 sierpnia 2018 r., od 8 sierpnia 2018 r. do 7 września 2018 r., od 8 września 2018 r. do 11 listopada 2018 r., od 12 listopada 2018 r. do 1 stycznia 2019 r., od 2 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2019 r., od 1 lipca 2019 r. do 9 stycznia 2020 r., od 10 stycznia 2020 r.

- (...) o nazwie: „Aneks do Umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...)/Umowy pożyczki hipotecznej (...)/Umowy kredytu konsolidacyjnego-hipotecznego”

stosowanym od 4 stycznia 2016 r. do 11 stycznia 2016 r., od 12 stycznia 2016 r. do 30 czerwca 2016 r., od 1 lipca 2016 r. do 21 grudnia 2016 r., od 22 grudnia 2016 r. do 9 stycznia 2017 r., od 10 stycznia 2017 r. do 21 lipca 2017 r., od 22 lipca 2017 r. do 2 sierpnia 2017 r., od 3 sierpnia 2017 r. do 14 stycznia 2018 r., od 15 stycznia 2018 r. do 20 maja 2018 r., od 21 maja 2018 r. do 15 lipca 2018 r., od 16 lipca 2018 r. do 7 sierpnia 2018 r., od 8 sierpnia 2018 r. do 7 września 2018 r., od 8 września 2018 r. do 11 listopada 2018 r., od 12 listopada 2018 r. do 1 stycznia 2019 r., od 2 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2019 r., od 1 lipca 2019 r. do 9 stycznia 2020 r., od 10 stycznia 2020 r.

- (...) o nazwie: „Aneks do Umowy kredytu/pożyczki (...)”

stosowanym od 1 września 2014 r. do 14 października 2014 r., od 15 października 2014 r. do 15 grudnia 2014 r.

- (...) o nazwie: „Aneks do Umowy kredytu/pożyczki (...)”

stosowanym od 1 września 2014 r. do 15 grudnia 2014 r.

Dowód: pismo Banku z 12 sierpnia 2016 r., k. 35 akt adm.; pismo Banku z 20 marca 2020 r. wraz z załącznikami, stanowiącymi wzorce aneksów , k. 288-360 akt adm.; pismo Banku z 8 czerwca 2020 r. wraz z załącznikami, stanowiącymi wzorce aneksów , k. 375-635 akt adm.; pismo Banku z dnia 30 czerwca 2020 r. wraz z wzorcami aneksów, k. 642-748 akt adm.

Jak wskazał Bank, Klauzule zawarte w postanowieniu Prezesa UOKiK z dnia 6 lutego 2017 r., wszczynającym postępowanie, stosowane są przez Bank we wzorcach aneksów do umów kredytów/pożyczek odnoszących się do walut obcych zabezpieczonych hipoteką od dnia 1 września 2014 r.

Dowód: pismo Banku z 24 października 2017 r., k. 96 akt adm., Postanowienie Prezesa UOKiK w przedmiocie wszczęcia postępowania z 6 lutego 2017 r., k. 65 akt adm.

W stosowanych przez Przedsiębiorcę wzorcach, znajdują się postanowienia związane ze sposobem ustalania wysokości kursów kupna i sprzedaży walut obcych. Konsumenci nie mają wpływu na treść postanowień dotyczących sposobu ustalania wysokości kursów walut obcych w tabeli kursowej.

Wzorce umów stosowane były/są przez Bank do zawierania aneksów do umów kredytów hipotecznych m.in. z konsumentami.

Dowód: pismo Banku z 7 lipca 2016 r., k. 5 akt adm.; pismo Banku z 12 sierpnia 2016 r., k. 37 akt adm.; pismo Banku z 23 marca 2018 r. k. 79 akt adm.; pismo Banku z 6 lutego 2018 r., k. 115 akt adm., pismo Banku z dnia 20 marca 2020 r., k. 288 akt adm.

Ustalając kursy walut obcych Bank korzysta z płatnego systemu **[tajemnica przedsiębiorstwa # (...)]**, zaś pomocniczo z (również płatnego) **[tajemnica przedsiębiorstwa # (...)]**. Zarówno (...) jak i (...) to narzędzia dostępne wyłącznie dla instytucji finansowych.

Spółka wyjaśniła, że dane które znajdują się na publicznie dostępnych stronach internetowych ((...)) mają tylko informacyjny charakter, a nie transakcyjny.

Dowód: pismo Banku z dnia 12 sierpnia 2016 r., k. 35-36 akt adm.; pismo Banku z dnia 23 września 2016 r., k. 61 akt adm.; pismo Banku z dnia 6 lutego 2018 r., k. 115 akt adm.

W toku postępowania administracyjnego, Przedsiębiorca wyjaśnił, że po wejściu na stronę (...).pl użytkownik jest przekierowywany na stronę (...), która jest w języku angielskim, jednak użytkownik może w razie potrzeby skorzystać z automatycznego tłumacza, co pozwala na sprawne poruszanie się po stronie (...).

Dowód: pismo Banku z 20 marca 2020 r., k. 289 akt adm.

W okresie od 17 kwietnia 2016 r. do dnia 4 marca 2020 r. zawartych zostało **[tajemnica przedsiębiorstwa (...)]** aneksów do umów kredytów/pożyczek hipotecznych odnoszących się do walut obcych na podstawie wzorców umów, które zawierają postanowienia oznaczone w decyzji jako A i B (w tym **[tajemnica przedsiębiorstwa # _ (...)]** aneksy do umów, których oryginalną walutą indeksacji jest **[tajemnica przedsiębiorstwa # (...)]**).

Dowód: pismo Spółki z 20 marca 2020 r., k. 288 akt adm.

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o dowody z dokumentów zgromadzonych w postępowaniu administracyjnym, które nie były przez żadną ze stron niniejszego postępowania kwestionowane, jak również w ocenie Sądu nie budziły wątpliwości.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie i skutkowało uchyleniem zaskarżonej Decyzji.

Zgodnie z art. 23a Ustawy zakazane jest stosowanie we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w art. 385¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny. Zgodnie z przepisem art. 23b ust. 1 Ustawy, Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone i zakazującą jego wykorzystywania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 23a.

Ten typ zakazanej praktyki konsumenckiej wprowadzony został do Ustawy w wyniku jej nowelizacji Ustawą z dnia 5.08.2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1634), co było realizacją celów Dyrektywy 93/13 (Dyrektywa 93/13/EWG z 5.04.1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich - Dz. Urz. UE L 95, s. 29), zgodnie, z którą należało wprowadzić mechanizmy ochrony przed narzucaniem niedozwolonych klauzul umownych, co skutkowało będzie rzeczywistą równowagą stron bez konieczności unieważnienia wszystkich umów, które zawierają nieuczciwe warunki, zapewni ochronę konsumenta i przywróci równowagę pomiędzy stronami poprzez wyłączenie zastosowania warunków, które uznane zostaną za nieuczciwe przy pozostawieniu – co do zasady – ważności pozostałych warunków umowy, która funkcjonować będzie na zasadach równości stron. Dyrektywa miała na celu ochronę konsumenta wynikającą z jego gorszej (asymetrycznej) pozycji w stosunkach umownych, spowodowanej faktem dużo niższych możliwości negocjacyjnych, świadomości konsumenta – co skutkowało akceptacją warunków umownych redagowanych przez przedsiębiorcę bez faktycznego wpływu konsumenta na ich treść.

Przepis art. 23a Ustawy zakazuje stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami klauzul abuzywnych, zdefiniowanych w art. 385¹ k.c. Są nimi postanowienia jednostronnie narzucone (takie, na które konsument nie miał wpływu, które nie zostały z nim uzgodnione indywidualnie), kształtujące prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające jego – nie tylko ekonomiczne - interesy, przy czym nie określają one głównego świadczenia stron, w tym ceny lub wynagrodzenia, chyba że nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (transparentny).

Stan faktycznych w niniejszej sprawie był niesporny.

Powód, stosował w obrocie z konsumentami następujące – zakwestionowane w treści Decyzji – postanowienia umowne:

Klauzula A.

„1. Bank ustala wysokość obowiązujących w Banku kursów kupna i sprzedaży dewiz w oparciu o kurs średni Banku. Stosowane przez Bank kursy walutowe publikowane są w Tabeli kursów Banku.

2. Kurs średni Banku (publikowany w Tabeli kursów Banku) ustalany jest w następujący sposób: jest to średni kurs walutowy dla poszczególnych walut na rynku międzybankowym, stanowiący średnią arytmetyczną z ofert kupna i ofert sprzedaży danej waluty, oferowanych przez profesjonalnych uczestników rynku walutowego, obliczany w oparciu o aktualny w chwili publikacji Tabeli kurs kupna oraz kurs sprzedaży, zgodnie z wzorem: $[\text{kurs kupna} + \text{kurs sprzedaży}] / 2$.

3. Kursy walutowe na rynku międzybankowym dla poszczególnych walut są prezentowane na stronie internetowej (...). Wartość kursu średniego Banku publikowanego w Tabeli, o której mowa w ust. 1, może odbiegać o nie więcej niż 1% od kursów prezentowanych na stronie internetowej (...). Jeśli z jakiegokolwiek przyczyny kursy walutowe na stronie (...) przestaną być dostępne np. w związku z zaniechaniem przez (...) świadczenia tej usługi, Bank powiadomi o tym Kredytobiorcę/Pożyczkobiorcę i przekaże informację o innym źródle danych, które będzie prezentować kursy walut na rynku międzybankowym.

[...]

5. Kurs kupna dewiz liczony jest według wzoru $[\text{Kurs średni Banku} - \text{połowa spreadu walutowego publikowanego w Tabeli kursów Banku}]$. Kurs sprzedaży dewiz liczony jest według wzoru $[\text{Kurs średni Banku} + \text{połowa spreadu walutowego publikowanego w Tabeli kursów Banku}]$.

[...]

8. Informacja o wysokości obowiązujących w Banku kursów kupna i sprzedaży dewiz oraz o wysokości średniego kursu Banku i spreadu walutowego prezentowana jest w Tabeli, o której mowa w ust. 1. Tabela ta publikowana jest w każdy dzień roboczy, co najmniej raz dziennie i dostępna jest w oddziałach Banku, na stronie internetowej Banku i w usługach bankowości elektronicznej”.

Klauzula B.

„Spłata rat kapitałowo-odsetkowych z rachunku prowadzonego w PLN jest dokonywana po uprzednim przeliczeniu rat kapitałowo-odsetkowych według kursu sprzedaży dewiz dla ... publikowanego w ostatniej Tabeli kursów Banku, obowiązującej w dniu spłaty”.

Dokonując oceny powyższych klauzul w zaskarżonej Decyzji Prezes UOKiK wskazał, że rażąco naruszają one interes konsumenta, wprowadzają nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta; za działanie wbrew dobrym obyczajom uznał stworzenie klauzuli umownej, która zaburza równowagę kontraktową, wskazując przy tym, iż wyznacznikiem dobrego obyczaju jest interes konsumenta w stosunku umownym z przedsiębiorcą. Prezes UOKiK wskazał, że dobrym obyczajem na gruncie tej sprawy jest kształtowanie przez przedsiębiorcę postanowień umownych we wzorcach w sposób zapewniający równomierne rozłożenie uprawnień i obowiązków i nie wykorzystywanie silniejszej pozycji przedsiębiorcy. W ocenie Prezesa UOKiK kwestionowane klauzule naruszają dobre obyczaje, wprowadzają bowiem rozwiązania umowne, które uprawniają Powoda do dowolnego ustalenia wysokości kursów wymiany walut na potrzeby dokonywania rozliczeń kredytowych. W istocie zatem Bank może wpływać na wysokość świadczeń ustalonych w umowach. Prezes UOKiK wskazał, że kurs waluty, po którym przeliczane są raty, ustalany jest każdorazowo w tabeli kursów sporządzonej przez Bank, przy czym sposób ustalenia kursów jest niejasny, a dodatkowo zależy od czynników arbitralnie przyjętych przez Bank, co prowadzi do jednostronnego ustalenia kryteriów mających wpływ na świadczenie konsumentów. Przy tym – w ocenie Prezesa UOKiK – dla oceny z punktu widzenia abuzywności nie ma znaczenia fakt, iż strony nie mają obowiązku zawarcia aneksów wprowadzających kwestionowane klauzule.

W ocenie Sądu Okręgowego brak jest podstaw do przyjęcia, iż kwestionowane klauzule kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Przedmiot zaskarżonej Decyzji wpisuje się w, aktualny od kilku lat problem klauzul abuzywnych, zawartych w powszechnie zawieranych – w pewnym okresie - umowach kredytów tzw. walutowych, czyli kredytów indeksowanych bądź denominowanych w walutach obcych. Skuteczne, indywidualne kwestionowanie klauzul umownych przed sądami powszechnymi prowadzi niejednokrotnie do unieważnienia całych czynności prawnych.

Zazwyczaj skuteczne zakwestionowanie klauzul umownych w tzw. sporach walutowych wynika z tego, iż inkryminowane postanowienia wzorca umowy nie zawierają informacji na temat sposobu ustalania kursu wymiany walut. Uniemożliwia to konsumentowi ocenę wysokości jego zobowiązania w złotych na dzień spłaty raty. Uniemożliwia to również jakąkolwiek weryfikację zasad ustalania wysokości rat (vide np. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2014 r. I CSK 607/13). Także zastrzeżenia tutejszego Sądu (który badał klauzule z umów tzw. walutowych na poprzednio obowiązujących zasadach) budziły klauzule, które pozbawione były jakichkolwiek postanowień wprowadzających formalne ograniczenia dotyczące ustalania wysokości kursu sprzedaży waluty i bankowi pozostawiały dowolność w zakresie wyboru kryteriów, wg których bank ustala kurs waluty w swojej tabeli kursowej (por. wyrok SOKiK z dnia 27 grudnia 2010 r. - XVII AmC 1531/09; wyrok SOKiK z dnia 3 sierpnia 2012 r. - XVII AmC 5344/11; wyrok SOKiK z dnia 14 grudnia 2010 r. - XVII AmC 426/09).

Kwestie te poruszał raport Rzecznika finansowego z czerwca 2016 ((...) który analizował wybrane postanowienia umowne stosowane przez banki w umowach kredytów indeksowanych do waluty obcej lub denominowanych w walucie obcej z konsumentami.

Rzecznik finansowy stanął na stanowisku, że - co do zasady - zamieszczone w umowach lub regulaminach kredytów zawieranych z konsumentami zapisy, które zezwalają bankom na przeliczanie rat zwaloryzowanych i indeksowanych oraz denominowanych przy posługiwaniu się tabelą kursową w prowadzoną i ustaloną jednostronnie przez bank, na co konsumenci nie mają wpływu, mogą być uznane za abuzywne. Wskazał, że w szczególności dotyczy to sytuacji, kiedy z zapisów umowy nie wynika żaden sposób, jaka tabela stanowi podstawę ustalania kursów i w jaki sposób kursy sprzedaży i kupna waluty znajdujące się w takich tabelach są ustalane. Stawia to bowiem konsumentów w sytuacji o tyle niekorzystnej, że faktycznie nie mają oni żadnej wiedzy na temat tego, w jaki sposób ustalane są parametry w danej tabeli. Co za tym idzie – nie mają wiedzy na temat wysokości swojego zobowiązania.

Dalej Rzecznik finansowy wskazał, że postanowienie umowne, które w minimalnym stopniu uwzględnia równość stron, powinno przewidywać możliwość weryfikacji podstaw i sposobu ustalania kursów walut zawartych w tabelach przez konsumentów. Ewentualne postanowienia umowy zaś powinny odsyłać do obiektywnych i weryfikowalnych parametrów finansowych tak, aby bank nie miał dowolności w ustalaniu kursów walut. Istotą jest zatem to aby konstrukcja umowy nie przyznawała bankowi jednostronnego uprawnienia do regulowania wysokości rat kredytu, które jest denominowany lub waloryzowany daną walutą.

Podkreślić ponadto należy, na co zwracał uwagę Powód w treści swojego odwołania, że kwestionowane przez Prezesa UOKiK klauzule zawarte są w aneksach, zawieranych przez Bank z konsumentami, w realizacji postanowień wprowadzonych ustawą z dnia 29 lipca 2011 roku o zmianie ustawy Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (tzw. ustawa antyspreadowa). Ustawa ta dokonała zmiany w art. 69 ustawy Prawo bankowe. w ten sposób, że dodano w ust. 2 po pkt 4 – pkt 4a w brzmieniu „ w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu”. Intencją ustawodawcy było to, aby w umowach znalazło się rozwiązanie informujące kredytobiorcę o kluczowych dla niego zasadach związanych ze spłatą kredytu, pozwalające jednocześnie konkurować bankom między sobą wysokością tzw. spreadu (vide Uzasadnienie projektu ustawy z dnia 29 lipca 2011 roku o zmianie ustawy Prawo bankowe. oraz niektórych innych ustaw, Druk nr 4413, 2011-07-01, <https://orka.sejm.gov.pl/Druki6ka.nsf/wgdruk/4413>).

Ustawa wprowadziła zatem obowiązek zawarcia w umowie z konsumentem jasnych kryteriów dotyczących ustalania kursu waluty przyjmowanego do rozliczeń. Nie wprowadziła zakazu stosowania przez banki spreadu,

Zatem ocena zakwestionowanych przez Prezesa UOKiK w niniejszej sprawie postanowień powinna zasadzać się na odpowiedzi na pytanie czy kwestionowane klauzule, w istocie, wprowadzają obiektywne i weryfikowalne kryteria ustalania kursu waluty, po której dokonywana jest spłata kredytu, tzn czy kryteria te pozwolą konsumentowi – w razie potrzeby – na zweryfikowanie sposobu ustalenia np. wysokości raty, którą ostatecznie zapłaci lub zapłacił w złotych polskich.

W ocenie Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie, za dobry obyczaj, uznać należy takie ukształtowanie umowy, który zapewni konsumentowi rzetelną, prawdziwą i pełną informację na temat sposobu ustalania wysokości raty kapitałowo – odsetkowej, a co za tym idzie informacje na temat tego w jaki sposób ustalane są kursy wymiany walut, które ostatecznie mają bezpośredni wpływ na wysokość raty. W ocenie Sądu z treści umowy muszą wynikać formalne regulacje ograniczające dowolność Banku w ustalaniu kursu waluty, która następnie przyjmowana są jako podstawa kształtowania wysokości zobowiązania klienta – strony umowy kredytu indeksowanego bądź denominowanego walucie obcej.

Ad. Klauzula A.

W odniesieniu do tej klauzuli Pozwany wskazał: „podstawą wyliczeń dokonywanych przez Bank jest „kurs średni banku”. Ustalany jest on w oparciu m.in. o „średni kurs walutowy dla poszczególnych walut na rynku międzybankowym”. Bank wskazuje, że „stanowi on średnią arytmetyczną z ofert kupna i sprzedaży danej waluty,

oferowanych przez profesjonalnych uczestników rynku walutowego” i prezentuje wzór niezbędny do wyliczenia tej danej ($[\text{kurs kupna} + \text{kurs waluty}]/2$), jednak postanowienie to jedynie pozornie precyzuje sposób ustalania kursu średniego Banku. Definicja „średniego kursu walutowego dla poszczególnych walut na rynku międzybankowym” nie znajduje odzwierciedlenia w przepisach prawa ani żadnych innych dostępnych źródłach informacji. Jednocześnie wyrażenie, którym posługuje się bank, o treści „profesjonalni uczestnicy rynku Walutowego” nie zostało w żaden sposób wyjaśnione i pozostawia wątpliwości interpretacyjne. Omawiane postanowienie zawiera zatem nieprecyzyjne i niejasne sformułowania. Wskaźnik – jakim jest „kurs średni banku” – stanowiący podstawę ustalania kursów walut obcych, nie podlega weryfikacji i wyznaczany jest przez bank w sposób dowolny w oparciu o niemożliwe do identyfikacji kryteria. Co za tym idzie, konsumenci nie mają możliwości skontrolowania prawdziwości i poprawności prezentowanych przez bank danych.”

Sąd Okręgowy nie zgadza się z powyższą oceną.

Wbrew zaprezentowanemu wyżej stanowisku Prezesa UOKiK klauzula definiuje sposób ustalania wskaźnika „kurs średni banku” - który zgodnie z ust. 1 Klauzuli A stanowi podstawę ustalania wysokości obowiązujących w Banku kursów kupna sprzedaży dewiz.

Aby ustalić wysokość „kursu średniego banku”, potrzebne jest odwołanie się do wskazanego w ust. 2 Klauzuli A „średniego kursu walutowego dla poszczególnych walut na rynku międzybankowym”. Prezes UOKiK wskazał, iż nie jest to definicja wynikająca z jakiegokolwiek przepisu prawa lub też z innego źródła informacji. Sąd Okręgowy zwraca jednak uwagę, iż informacja na temat tego co jest „kursem walutowym na rynku międzybankowym do poszczególnych walut” zawarta jest w ust. 3 Klauzuli A. Z treści klauzuli wynika bowiem, iż kurs ten ustalany jest przez powodowy Bank w oparciu o wartość kursów walutowych prezentowanych na stronie internetowej serwisu (...). Klauzula definiuje to pojęcie.

Konsument dysponuje zatem informacją na temat tego, jakie jest źródło pozyskania informacji na temat wartości interesującej go waluty, a którym posługuje się Bank w celu ustalenia „kursu średniego Banku”.

Konsument poinformowany jest również o sposobie ustalenia „kursu średniego Banku”, co wynika z treści ust. 2 Klauzuli A. Obliczany jest on zgodnie z zaprezentowanym wzorem – $[\text{kurs kupna} + \text{kurs sprzedaży}]/2$ - czyli średnia arytmetyczna dwóch wartości – kursu kupna i kursu sprzedaży waluty publikowanych w serwisie (...) - obowiązujących w chwili publikacji Tabeli kursu banku.

Tak ustalony „kurs średni Banku” publikowany jest następnie w Tabeli kursów banku i jest podstawą do ustalenia wysokości obowiązującego w danym dniu kursu kupna sprzedaży dewiz.

Niezasadne jest zasadne jest zastrzeżenie Prezesa UOKiK co do wyrażenia „profesjonalni uczestnicy rynku Walutowego” - to jest określenie odwołujące się do adresowanego do profesjonalnych uczestników obrotu walutami informacyjnego serwisu (...) - do którego, jako źródła informacji dotyczącej aktualnego kursu waluty na rynku – odwołuje się zaskarżona klauzula.

Nie jest zatem tak, że wskazane wyżej postanowienie jest nieprecyzyjne i niejasne, i wprowadza taki sposób ustalania kursu waluty obcej, który uniemożliwia weryfikację i wprowadza dowolność po stronie Banku w zakresie ustalania „średniego kursu Banku” w tabeli oraz uniemożliwia zidentyfikowanie przez konsumenta kryteriów przyjętych do ustalenia wartości waluty.

Wreszcie kurs kupna dewiz, jak również kurs sprzedaży dewiz liczone są wg wzoru kurs średni banku minus (plus) połowa spreadu walutowego publikowanego w tabeli kursów banku – ust. 5 Klauzuli A. Wartość procentowa spreadu walutowego natomiast określana jest w aneksie do umowy kredytu i nie także jest niewiadomą.

Skoro zatem wysokość spreadu wynika z umowy (także nie jest ustalana jednostronnie) - konsument mając wskazane wyżej dane jest w stanie policzyć sobie prawidłowość obliczenia przez Bank kwoty w złotych polskich, która ostatecznie stanowi o wysokości jego zobowiązania - np. spłaty transzy kredytu lub pożyczki.

Rzeczowa analiza kwestionowanej klauzuli umownej prowadzi do wniosku, że: po pierwsze - odwołuje się ona do łatwo weryfikowanego źródła, z którego płynie informacja na temat wartości waluty na rynku w profesjonalnym (serwis (...)), przyjętym jako podstawa ustalania własnego kursu waluty przez powodowy Bank; oraz – po drugie - definiuje mechanizm, wg którego Bank ustala własną wartość waluty (kurs średni Banku, który następnie umieszczany jest w Tabeli kursów Banku jako podstawa do obliczeń niezbędnych przy np. z spłacie raty kredytu, a ponadto – po trzecie - konsument posiada informacje o spreadzie walutowym - co wszystko razem umożliwia mu policzenie (zweryfikowanie) konkretnej wartości np. spłacanej raty.

Trudno zatem jest zgodzić się z Pozwanym, że kurs średni Banku ustalany jest przez Bank w sposób dowolny w oparciu o niemożliwe do identyfikacji kryteria i nie ma możliwości skontrolowania prawdziwości poprawności prezentowanych przez bank danych.

Wartość ta – w ocenie SOKiK - nie jest trudna do zweryfikowania przez właściwie poinformowanego, dostatecznie uważnego i racjonalnego konsumenta. Oczywiście wymaga sięgnięcia przez konsumenta do źródła – serwisu (...), odnalezienia odpowiedniej waluty, odnalezienia jej wartości w określonym dniu lub też nawet godzinie (co nie jest nadmiernie skomplikowane, z uwagi na to, iż serwis jest łatwo dostępny w powszechnie używanych wyszukiwarkach - na pierwszym miejscu w wynikach wyszukiwania po wpisaniu słów „(...) waluty” - i bardzo przejrzysty, jeżeli chodzi o prezentowanie informacji) i dokonania prostych obliczeń w celu porównania z wartościami znajdującymi się w, także łatwo dostępnej, tabeli kursów pozwanego Banku. Przy czym dostępne są dane historyczne, zarówno w serwisie (...) jak również na stronie internetowej Powoda.

W ocenie Sądu zatem konsument, nawet jeżeli musi sobie zadać nieco trudu, posiadać pewne umiejętności dotyczące poruszania się w Internecie i wykazać się umiejętnością dokonania prostej analizy porównawczej związanej z prostymi przeliczeniami, ma możliwość w każdej chwili samodzielnie ustalić kurs wymiany stosowany przez Powoda (por.: TSUE w wyroku z 18 listopada 2021r, w sprawie C-212/20).

Przy czym należy podkreślić, iż od konsumenta korzystającego z produktów bankowych opartych na walutach obcych można i należy – mając na względzie wzorzec dostatecznie uważnego i racjonalnego konsumenta – wymagać co najmniej podstawowej wiedzy potrzebnej do wykorzystania ocenianej klauzuli w praktyce.

Sąd Okręgowy nie podzielił również, zawartych w treści Decyzji, zastrzeżeń dotyczących źródła danych dotyczących wartości rynkowej waluty stosowanego przez powoda to jest serwisu internetowego (...). W uzasadnieniu decyzji Prezes wskazał, iż nie wiadomo w jaki sposób należy rozumieć sformułowanie „strona internetowa (...)”. Nie jest zatem jasne określenie czy pod pojęciem rozumieć należy stronę internetową (...) czy jakkolwiek inną stronę internetową powiązaną z agencją (...). Jest to zatem, w ocenie Prezesa UOKiK niejednoznaczne, niezrozumiałe i niejasne dla konsumentów wyrażenie.

Z tym stanowiskiem SOKiK się nie zgadza już chociażby ze względu na to co zostało powiedziane wyżej. Odnalezienie serwisu (...), który publikuje informacje o rynkowej wartości walut przyjmowanych przez Bank do obliczania średniego kursu Banku nie nastręcza najmniejszych trudności dla nawet średnio zorientowanego użytkownika Internetu. Powszechną wiedzą natomiast, wynikającą z doświadczenia życiowego, jest to, iż w praktyce nikt, w sytuacji kiedy programy do poruszania się w Internecie (przeglądarki internetowe) mają zaimplementowane w tzw. paskach adresu – wyszukiwarki, nie korzysta ze stron internetowych w ten sposób, iż podaje ich pełny i dokładny adres internetowy. Przykładowo, aby otworzyć stronę internetową Pozwanego, wystarczy w pasek adresu (który pełni jednocześnie rolę wyszukiwarki internetowej) wpisać „uokik”, i z prawdopodobieństwem graniczącym z pewnością można wskazać, że 99% osób poszukujących strony internetowej pozwanego dotrze tam w ten sposób, klikając w wynik wyszukiwania, a nie poprzez wpisanie pełnego adresu – <https://uokik.gov.pl>.

W ocenie Sądu Okręgowego zatem nawet sama informacja o nazwie serwisu ((...)), z którego pozyskać można dane umożliwiające weryfikację wartości przejmowanych przez pozwanego Bank do rozliczenia umowy - jest dla konsumenta wystarczająca. Dotarcie na konkretną stronę z informacją i wysokości aktualnego kursu walut jest bowiem – w praktyce – banalnie łatwe.

Na marginesie jeszcze można zwrócić uwagę, iż ustalenie wartości waluty przez pozwanego Bank – zgodnie z ogólnymi zasadami ekonomii i rynków finansowych – musi odbywać się poprzez odwołanie do wartości rynkowej walut - czyli wartości danej waluty na rynku. Ta zaś jest ustalana na podstawie uczestników tego rynku, interakcji pomiędzy podażą, a popytem. Z kolei nie ma możliwości pozyskania aktualnie tych informacji inaczej, niż poprzez korzystanie z publikacji w wyspecjalizowanych serwisach – takich jak przyjęte za podstawę ustaleń przez powoda serwis (...). Innym sposobem musiało być samodzielne zbieranie przez Powoda częściowych informacji z rynku i ustalanie na ich podstawie kursów średnich, co jest nieracjonalne, gdyż właśnie po to funkcjonują wyspecjalizowane serwisy – takie jak (...).

Nawet Narodowy Bank Polski do wyliczania i ogłaszania bieżących kursów walut obcych, częściowo korzysta z informacji o rynkowych kursach z serwisów (...), B. (vide: obwieszczenie Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 17 września 2013 roku w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały zarządu Narodowego Banku Polskiego w sprawie sposobu wyliczania i ogłaszania bieżących kursów walut obcych, Dz.Urz.NBP.2013.18 t.j. z dnia 2013.09.19).

Prezes UOKiK wskazał również, że Bank zastrzegł, że wartość kursu średniego banku opublikowanego w Tabeli może odbiegać od więcej niż 1% od kursów prezentowanych na stronie internetowej (...). Prezes wskazał, że Bank nie przedstawił okoliczności ani przesłanek, które pozwoliłyby ustalić, w jaki sposób, w konkretnym przypadku, ukształtuje się wartość kursu średniego Banku, w stosunku do kursów prezentowanych na stronie internetowej (...). Konsument nie są zatem w stanie przewidzieć, jaka w określonym momencie będzie omawiana różnica. Istnieje ryzyko, że bank będzie ustalał wyżej wymienioną daną w niemożliwy do zweryfikowania sposób, oraz, że 1% może sugerować konsumentom, że jest to całkowita marża banku z tytułu ustalania kursów walut obcych.

Powód wskazał, iż przewidziane w treści klauzuli odchylenie o nie więcej niż 1% od kursów prezentowanych na stronie internetowej (...) stanowi swego rodzaju wentyl bezpieczeństwa w klauzuli walutowej.

W ocenie Sądu niewątpliwie ogranicza ono swobodę Banku. Przy czym nadal konsument nie jest pozbawiony możliwości zweryfikowania prawidłowości wyliczenia kursu średniego – musi jedynie uwzględnić możliwą do wystąpienia, w stosunku do matematycznie wyliczonego kursu, na podstawie średnich kursów (...) – różnicę +/- 1%. Wiadomo, że ostatecznie składa się ona na kurs waluty oferowanej przez Powoda i ma wpływ na konkurencyjność jego oferty, ale konsument, w którego mniemaniu kurs interesującej konsumenta waluty, oferowanej przez Powoda, będzie zbyt wysoki w stosunku do kursów waluty, po których możliwy jest jej zakup na rynku od innych uczestników, może dokonać samodzielnego zakupu waluty od innego uczestnika rynku i tą walutą dokonać spłaty.

Sąd nie zgodził się również ze stanowiskiem Prezesa UOKiK, iż klauzula ta może wprowadzać w błąd co do wysokości marży. Z treści klauzuli jasno wynika, że różnica 1% dotyczy wartości kursu średniego banku, a nie wyraża marżę Banku.

Wreszcie Sąd Okręgowy nie podzielił zarzutów prezesa UOKiK co do tego, iż będący źródłem informacji o rynkowej wartości waluty serwis (...) może zaprzestać funkcjonowania, a to z kolei skutkować będzie brakiem możliwości wykorzystania kwestionowanej klauzuli. Na dzień oceny całej sytuacji brak jest przesłanek, które uprawdopodobniałyby taką obawę. Zatem – mając na uwadze, iż serwis (...) funkcjonuje od 1851 roku - należy potraktować ewentualność takiego zdarzenia w kategorii mało prawdopodobnych. W ostateczności na Powodzie spoczywać będzie obowiązek zaproponowania mechanizmu, który zastąpi dotychczasowy, co oczywiście będzie podlegać ewentualnej ocenie Prezesa UOKiK.

Ad. Klauzula B.

Odnosnie Klauzuli B Prezes UOKiK w uzasadnieniu zaskarżonej Decyzji wskazał, że informacje o wysokości obowiązujących kursów kupna i sprzedaży dewiz oraz wysokości średniego kursu banku oraz spreadu prezentowane są w tabeli kursów banku, ta zaś zgodnie z postanowieniami zawartymi we wzorcu aneksu, publikowana jest w każdy dzień roboczy, co najmniej raz dziennie i dostępna w oddziałach banku, na stronie internetowej oraz w usługach bankowości elektronicznej. Prezes podniósł, że jednocześnie postanowienia zawarte we wzorcu aneksu nie precyzują, jaka liczba tabel będzie obowiązywać w danym dniu; nie jest określone w oparciu o dane, z której konkretnie godziny tabela jest sporządzana. Zdaniem Prezesa UOKiK na podstawie zakwestionowanej klauzuli bank może stworzyć i opublikować dowolną liczbę tabel, które nie muszą opierać się na aktualnych danych, a w konsekwencji konsumenci nie będą wiedzieć w odpowiednim momencie to jest najpóźniej w chwili spłaty poszczególnych rat kredytu w oparciu, o które dane dokonane zostały przeliczenia wysokości rat kapitałowo-odsetkowych – co za tym idzie omawiane postanowienie pozwala bankowi wpływać na kształtowanie wysokości rat kredytowych konsumentów narzucać konsumentom kurs waluty, który będzie dla niego najkorzystniejszy.

Również z tą oceną nie zgadza się SOKiK. Przede wszystkim trudno jest odmówić Bankowi możliwości reagowania na zmiany kursów walut na rynku – także w ciągu dnia. Jest to w dobie obrotu cyfrowego normalna rynkowa praktyka. Z kolei w informacji na stronie internetowej Banku, nawet jeżeli w danym dniu Bank opublikował więcej niż jedną tabelę kursów, wskazane są godziny ich publikacji. Nie jest zatem tak, jak twierdzi w cytowanym wyżej fragmencie uzasadnienia Prezes UOKiK, że Bank może stworzyć i opublikować tabelę, która nie musi opierać się na aktualnych danych. Zakwestionowana bowiem przez Prezesa klauzula precyzuje, że kursy w tabeli muszą opierać się na danych aktualnych w chwili publikowania tabeli (Klauzula A ust.2). Skoro zatem w serwisie (...) można sprawdzić poszczególne godzinowe zmiany wartości walut w ciągu dnia – to istnieje również możliwość zweryfikowania wysokości kursów w tabeli opublikowanej przez bank o określonej godzinie.

Jednocześnie Prezes nie wskazywał, aby ustalono w toku postępowania administracyjnego – nie wynika również materiału dowodowego zebranego w toku postępowania – że klient Banku, na swoją prośbę, nie może uzyskać informacji o tym, wg którego dokładnie kursu przeliczono jego spłatę w ciągu określonego dnia.

Podsumowując ocenę kwestionowanych klauzul należy podkreślić, iż nie zachodzą obawy związane z funkcjonowaniem tych klauzul, sformułowane przez Prezesa UOKiK jako uzasadnienie przyjęcia, iż klauzula ta ma charakter klauzuli abuzywnej, sprzecznej z dobrymi obyczajami i rażąco naruszającej interesy konsumenta.

W ocenie SOKiK, oceniane klauzule wprowadzają formalne ograniczenia zapobiegające swobodnemu i jednostronnemu kształtowaniu wysokości wartości waluty w powodowym Banku, która to wartość jest później podstawą obliczania wysokości świadczenia konsumenta (nawet, jeżeli klauzula wymaga pewnego zaangażowania od konsumenta). Przyjęty za podstawę obliczeń miernik wartości kursu waluty obcej jest jednolity w ciągu trwania całej umowy. Uniemożliwia arbitralne kształtowanie wysokości wartości walut przez Bank. Podstawą jest bowiem to, aby miernik wartości, do którego odwołuje się umowa, miał charakter obiektywny i zewnętrzny, a nie był ustalany przez jedną ze stron kontraktu.

Nie można zaś Bankowi - w ogóle - odmówić prawa do sprzedaży waluty po cenie wyższej niż kursy kupna. Jest to zjawisko normalne w warunkach gospodarki wolnorynkowej (vide Rzecznik Finansowy raport k. 45). Przy czym aneksy wprowadzają, do istniejących już umów, informacje o stałej wysokości spreadu przez cały czas trwania umowy.

Mając powyższe na względzie, w oparciu o przepis art. 479^{31a} § 3 k.p.c., Sąd uchylił zaskarżoną decyzję w całości.

O kosztach procesu orzeczono, zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, uznając Powoda za wygrywającego niniejszą sprawę. Na koszty należne Powodowi od pozwanego, na podstawie art. art. 98 § 1 i 3 k.p.c., złożyły się: opłata od odwołania, opłata skarbową od pełnomocnictwa oraz koszty zastępstwa procesowego, ustalone na podstawie § 14 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

SSO Maciej Kruszyński